

donderdag 24 april 2008

DE ACHT HOOFDZONDEN

**De vrije meningsuiting
is in gevaar.**

En nu verwacht u natuurlijk een striemend commentaar over de bedekking van vrouwelijk naakt in Borgloon, over theatercensuur in Temse, over de kruistocht tegen de feminateek van Louis Paul Boon (+ 1979). Verschrikkelijk natuurlijk. Er is te veel kleding in Vlaanderen. Te weinig bloot. Onze overheid doet er alles aan om schoonheid aan het oog van de onwetende Vlaming te onttrekken. Soms lijkt het alsof Hugo Claus geheel vergeefs heeft geleefd. Alsof de prelaten nog altijd regeren, en de pastoor strenge penitenties blijft opleggen in de elke morgen weer massaal door zondaars van allerlei pluimage belegerde biechtstoel.

Vreemd toch dat, wanneer het over vrije meningsuiting in Vlaanderen gaat, iedereen aan blote borsten denkt. Soms vrees ik dat Vlaanderen heimwee heeft naar de tijd toen onkuisheid nog niet verplicht, doch verboden was. Elke opflakkering van de aloude bekrompenheid is dan een hoopvol signaal. *Aux armes citoyens!* De ijver om een lang verdwenen preutsheid terug te gaan bekampen, doet me denken aan de oud-strijders die Robert Mugabe geregeld oproept om het blanke neokolonialisme in Zimbabwe mores te leren. Telkens als de reputatie van de president een deukje krijgt, laat hij door zijn altijd weer paraat staande krijgers een aantal blanke boeren uit hun huizen zetten om te laten zien dat het oude gevaar nog altijd om de hoek loert. De blanke oud-premier Ian Smith (1919-2007) is niet dood!

De discussie over afgeplakte tepels en vieze foto's uit de sixties zou een welgekomen verpozing in ons harde bestaan zijn, ware het niet dat de vrije meningsuiting af en toe echt in gevaar is. Dat bijvoorbeeld godslastering in sommige westerse landen nog altijd een misdrijf is, of zelfs dreigt te worden, houdt in deze tijden van opflakkerend religieus fanatisme meer gevaar in dan twintig jaar geleden. Maar je hebt ook nieuwe vormen van censuur, en zij komen soms uit een onverwachte hoek. Het kapitalisme bedreigt de vrijheid. Het zorgt voor een jurisdisering van de samenleving waar alleen de grote bedrijven baat bij hebben. Het weekblad *Humo* bijvoorbeeld. Sorry overigens dat ik het nu plotseling over het bedrijfsleven heb, en niet langer over vrouwelijk naakt, maar een kwaliteitskrant leest een mens nu eenmaal niet voor zijn plezier. Big business dus.

De feiten. In het Vlaams-Nederlandse huis deBuren, gevestigd te Brussel, treed ik op als gastheer voor een reeks debatten over de zeven hoofdzonden. Zo ging het vorige week over onkuisheid met, wat geen verwondering kan wekken, in het panel alleen maar journalisten, onder wie de algemeen hoofdredacteur van *De Standaard*, die dit onderwerp meesterlijk bleek te beheersen. Maar zie, de laatste klank van het debat was nog niet weggestorven, of deBuren ontvingen een aangetekende brief opgesteld door de *legal advisor* van Sanoma Magazines. Legal advisor. Je leest die twee woorden, in vlekkeloos Engels geformuleerd, en je weet meteen hoe laat het is. Zolang het woord 'advocaat' onderaan een tekst prijkt, blijft de sfeer Vlaams en gemoedelijk. Dan denk je gewoon aan moord, of aan Jef Vermassen. Maar met een legal advisor valt niet te sollen. En inderdaad: deBuren mogen de bewoordingen 'De 7 hoofdzonden' niet langer gebruiken. De rechtsgeleerde refereert aan het merkenregister, depotnummer 945646, inschrijvingsnummer 662712. Het weekblad *Humo* is als enige gerechtigd om deze titel aan te wenden bij toneelvoorstellingen, alsook bij sportieve, recreatieve en culturele evenementen. Geldt dat ook voor een debat over een christelijk onderwerp dat bijna tweeduizend jaar oud is? Liever dan een lange juridische procedure te beginnen, veranderden deBuren de naam van de reeks, die voortaan 'De acht hoofdzonden' zal heten, wat Sanoma-baas Aimé Van Hecke een uitnodiging oplevert om actief te participeren aan het debat over de achtste hoofdsonde, toevallig de zelfoverschatting.

Mag de legal advisor van Sanoma Magazines voortaan op beide oren slapen? Dat is niet zeker. *Humo* heeft het alleenrecht op de zeven hoofdzonden, wanneer het om recreatieve of culturele evenementen gaat. De stelling dat religie recreatie is, wordt niet unaniem onderschreven. Maar cultuur, dat is godsdienst zeker. Daarom raad ik de adviseur van Sanoma aan, zijn zondagsplicht stipt te blijven vervullen. In de mis schuilt het gevaar. Ik kan hem geheel kosteloos een naam influisteren: Godfried Danneels. Hou die man in het oog. Voor je het weet tast hij vanaf de kansel, kwistig middeleeuwse pausen en Thomas van Aquino citerend, het monopolie van *Humo* aan. Nog een naam, nu we toch bezig zijn. Ratzinger. Joseph Ratzinger, uit Duitsland, op dit moment gedomicilieerd in Vaticaanstad. Hij ziet eruit als een man die er niet voor terugdeinst om het merkenrecht met voeten te treden.

Rik Torfs is hoogleraar kerkelijk recht aan de KU Leuven.